

Minister Zdrowia

Warszawa, 10 lutego 2022

ZPR.664.6.2022.AW

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo znak VII.7037.164.2020.AT dotyczące opieki nad dziećmi z alergią w placówkach oświatowych, w szczególności kwestii podawania adrenaliny w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego, przedstawiam następujące informacje i wyjaśnienia.

W celu zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku przewlekle choremu, dyrektor placówki powinien uzyskać od rodziców uznane przez nich za istotne dane o stanie zdrowia, stosowanej diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka. Obowiązek przekazania informacji o stanie zdrowia dziecka wynika z art. 155 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082). W sytuacji, gdy podczas pobytu w placówce zaistnieje konieczność podania dziecku leków bądź zastosowania innych działań – niezbędne jest upoważnienie przez rodziców dziecka do podejmowania tych działań oraz pisemna zgoda pracownika szkoły.

Anafilaksja to ciężka, zagrażająca życiu systemowa lub uogólniona, natychmiastowa reakcja nadwrażliwości, przebiegająca z niewydolnością oddechową i/ lub krążenia zazwyczaj ze zmianami na skórze i błonach śluzowych. Podstawowym postępowaniem medycznym – ratującym życie – u osób z objawami wstrząsu anafilaktycznego, jest natychmiastowe podanie domięśniowe adrenaliny. Pacjenci, którzy przebyli w przeszłości wstrząs anafilaktyczny, są najczęściej zabezpieczeni w adrenalinę do

samodzielnego podawania (ampułkostrzykawka lub autowstrzykiwacz) i posiadają umiejętność podania leku.

W odniesieniu do możliwości podawania preparatów zawierających adrenalinę przez pracownika placówki oświatowej w razie wystąpienia u dziecka wstrząsu anafilaktycznego, wyjaśniam, iż lek ten może i powinien być podany przez świadka zdarzenia, niezależnie od posiadanych przez niego kwalifikacji, w sytuacji nagłej, gdy występują wskazania do jego podania, a osoba aplikująca lek jest zaznajomiona ze wskazaniami do jego stosowania oraz sposobem podawania. Jak wynika z charakterystyki tego produktu leczniczego (ChPL), wszystkich pacjentów, którym przepisuje się produkt zawierający adrenalinę jako substancję czynną, należy dokładnie poinformować o wskazaniach do stosowania oraz właściwym sposobie podawania. ChPL zaleca również przeszkolenie osób z najbliższego otoczenia pacjenta (np. rodziców, opiekunów, nauczycieli) w zakresie poprawnego stosowania produktu w przypadku konieczności udzielenia pomocy w nagłej sytuacji. Zalecenia zawarte w ChPL są zbieżne z wytycznymi dotyczącymi zasad udzielania pierwszej pomocy wydawanymi przez międzynarodowe towarzystwa naukowe (np. European Resuscitation Council, American Heart Association). Należy zatem uznać, iż w placówkach oświatowych nauczyciele i opiekunowie w ramach organizowania i sprawowania opieki nad dziećmi powinni być zaznajomieni z preparatami przepisywanymi przez lekarza ich podopiecznym. Powyższe powinno gwarantować kontynuację opieki sprawowanej przez rodziców, w tym realizację zaleceń lekarskich w trybie planowym lub doraźnym.

Dlatego ważne jest zapewnienie pracownikom szkoły należytej wiedzy i przygotowania do tego, aby w sposób bezpieczny i skuteczny mogli opiekować się uczniami przewlekle chorymi. Zgodnie z ustawą z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami, (Dz. U. poz. 1078), dyrektor szkoły zapewnia pracownikom możliwość szkolenia lub w inny sposób zdobycia wiedzy na temat sposobów postępowania wobec uczniów przewlekle chorych, odpowiednio do ich potrzeb zdrowotnych. Rozwiązanie to pozwala dostosować szkolenia do potrzeb szkoły i konkretnych uczniów.

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604), określono obowiązek przeszkolenia nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Do ukończenia kursu pierwszej pomocy, a także powtarzania szkolenia co dwa lata zobowiązani są również opiekunowie w żłobkach i klubach dziecięcych, zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75, z późn. zm.). Pierwsza pomoc

w rozumieniu ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 2053, z późn. zm.), to zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych i wyposażenia wyrobów medycznych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 186), oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podanie adrenaliny w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego nie mieści się zatem w zakresie pierwszej pomocy. Rozszerzenie ww. definicji jest jedną ze zmian proponowanych przez Fundację Alergia, które są obecnie analizowane w Ministerstwie Zdrowia, po uzyskaniu stanowiska Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że na podstawie art. 21 ust. 4 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami, Minister Zdrowia wystąpił m.in. do Polskiego Towarzystwa Alergologicznego o opracowanie zaleceń postępowania dotyczących opieki nad uczniami przewlekle chorymi podczas pobytu w szkole. Ogłoszenie zaleceń następuje w drodze obwieszczenia, które jest publikowane w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw zdrowia.

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/